

MISCARILE FEMINISTE

Pe parcursul istoriei, femeile au fost considerate inferioare fata de barbati. Calea drepturilor garantate de lege si a afirmarii largi s-a deschis in fata lor numai in secolul al XIX-lea. In final au obtinut si dreptul la vot, dar acest succes a insemnat inceputul unor noi lupte.

In civilizatiile erelor trecute situatia femeilor era foarte diferita. In unele culturi nu erau considerate decat proprietatea privata a sotului sau a tatalui, in altele au primit o libertate destul de mare si drepturi legale, dar chiar si in aceste civilizatii, barbati, considerati sexul superior, aveau mai multe drepturi.

Revendicari initiale

Cerinta egalitatii in drepturi a femeilor a aparut prima data la sfarsitul secolului al XIX-lea, cand dezvoltarea societatii si a cresterii bunastarii au creat posibilitatea ca unele femei sa se cultive si astfel unele dintre ele au devenit scriitoare sau artiste. Sub influenta Revolutiei Franceze din 1789 in toata Europa s-au raspandit idei radicale. In Anglia in 1792 Mary Wollstonecraft a terminat opera sa literara considerata azi clasica - In apararea drepturilor femeilor. Cu toate ca guvernul englez, cu o atitudine dusmanoasa fata de Revolutia Franceza, a fortat in ilegalitate miscarea feminista, in secolul al XIX-lea s-a intensificat radicalismul politic si si-a atins multe scopuri.

Insa egalitatea sexelor in drepturi politice nu facea parte din aceste teluri, deoarece, dupa conceptia epocii victoriene, femeia era "zana cea buna" a barbatului, care avea rolul natural de a fi sotie, mama si creatoare a caminului familial.

Sfidand aceasta vedere marginita, cateva femei au inceput sa-si ceara drepturile.

Perseverenta lor a fost in final incununata de succes, s-a nascut legea care garanta fiecarei femei dreptul atat la proprii copii cat si la proprietati. Deoarece portile universitatilor Oxford si Cambridge ramaneau inchise in fata lor cu incapatanare, ele au creat scoli superioare pentru femei. In alte domenii, unele femei, luptand solitar si prin eforturi eroice, au obtinut succese profesionale: deci trebuiau sa fie recunoscute.

Astfel americanca Elizabeth Blackwell si englezoaica Elizabeth Garrett Anderson, invingand orice greutate, au obtinut diplome in medicina, iar Florence Nightingale, in timpul razboiului din Crimeea, prin munca sa plina de abnegatie a ridicat la rang de profesie munca surorilor medicale. O grimasa stranie a istoriei este faptul ca pana cand aceste personalitati au obtinut dreptul la munca (ca mijlocul suprem de obtinere a libertatii, a independentei si a respectului de sine), miile de femei sarace faceau munci de corvoada in conditii inumane in mine si fabrici numai pentru simpla subzistenfa. Si aceasta era un fel de "egalitate", un minerit egal, impartit cu barbati, din care femeile au fost salvate de reforma legilor referitoare la industrie si de nivelul de trai aflat in crestere.

Atat pentru femeile reformatoare, cat si pentru barbatii simpatizanti cu miscarea lor, a devenit tot mai evident faptul ca cel mai important drept pentru femei il constituia dreptul la vot. Lupta pentru dreptul la vot al femeilor a luat amploare la mijlocul secolului al XIX-lea in Marea Britanie si in SUA. Miscarea a avut multi adepti, dar foarte greu a reusit sa invinga conceptia traditionala. In Marea Britanie principalul oponent al acestei aspiratii a fost chiar o femeie, regina Victoria. Derularea evenimentelor in multe tari occidentale a fost relativ asemanatoare. In cateva state luminate (Noua Zeelanda, Australia, Finlanda si Norvegia) femeile au obtinut dreptul la vot inca inaintea primului razboi mondial (1914-1918). In alte tari lupta s-a intensificat, dar nicaieri atat de dramatic ca in Anglia. In 1903 infnintea aripii cele mai darze a miscarii pentru obtinerea dreptului la vot a ajuns Emmeline Pankhurst. Luptatoarele in aceasta miscare, sufragetele, (dreptul la vot in engleza este suffrage) au intrerupt adunari politice, s-au legat de garduri cu lanturi, incercand astfel obtinerea revendicarilor. Dupa ce n-au fost de acord cu plata amenzilor, au ajuns la inchisoare, unde au intrat in greva foamei, fiind alimentate apoi prin metode artificiale brutale.

Armistitiu in razboi

Cand a izbucnit primul razboi mondial, majoritatea sufragetelor au suspendat lupta imediat, iar acele femei care au intrat in uzine in locul barbatilor plecari pe front, si-au indeplinit telurile propuse. Acestea au zdruncinat majoritatea argumentelor aduse impotriva luptei lor pentru egalitatea politica. Guvernul britanic a preferat sa aprobe dreptul femeilor la vot, decat sa riste revigorarea miscarii. In perioada de dupa razboi, atat Statele Unite cat si multe state europene, au introdus reforme asemanatoare. In anii urmatori tot mai multe meserii au devenit practicabile si pentru femei, dar salariul lor a ramas mai mic, nu au reusit insa sa aiba acces la multe meserii "barbatesti" si reprezentau o minoritate nesemnificativa in cercurile conducatoare politice si economice.

Lupta continua

Aceste cauze an generat in anii 1960 Miscarea de Eliberare a Femeilor in Statele Unite (Women's lib), care apoi s-a extins si in Europa. Conceptia acestei miscari a fost denumita in special cu termenul "feminism". Atentia miscarii a fost concentrata asupra egalitatii intre sexe in toate domeniile si a abordat unele probleme mai putin discutate anterior ca violul, hartuirea sexuala si avortul. Feministele au reusit validarea mai multor legi favorabile mai ales pe teritoriul drepturilor egale si al salarizarii. Aplicarea in practica a acestor legi era deseori foarte anevoioasa, chiar si atunci cand pentru executarea lor au fost create corporafii executive si de control. In multe parti ale lumii femeilor le lipsesc si cele mai elementare drepturi, in multe locuri n-au nici dreptul de a-si alege viitorul sot.

DATE IMPORTANTE

1792

Apare opera lui Mary Wollstonecraft "In apararea drepturilor femeilor".

1839

Ia nastere legea care garanteaza dreptul femeilor la custodia propriilor copii.

1857

Legea britanica privind casatoria si divortul acorda protectie femeilor despartite sau divortate. 1878

Universitatea din Londra isi deschide portile si pentru femei

1897

Se infiinteaza Uniunea Nationala a Asociatiilor pentru Dreptul la vot al Femeilor din Marea Britanie.

1903

Emmeline Pankhurst infiinteaza Uniunea politica si Sociala a Femeilor.

1914 - 1918

Sufragetele isi suspenda temporar lupta

1918

Femeile britanice cu varsta de peste 30 ani primesc dreptul la vot.

1920

Fiecare femeie britanica (peste 21 ani) primeste dreptul la vot.

1965

In Statele Unite Betty Friedan creeaza prima grupare "Women's Lib"